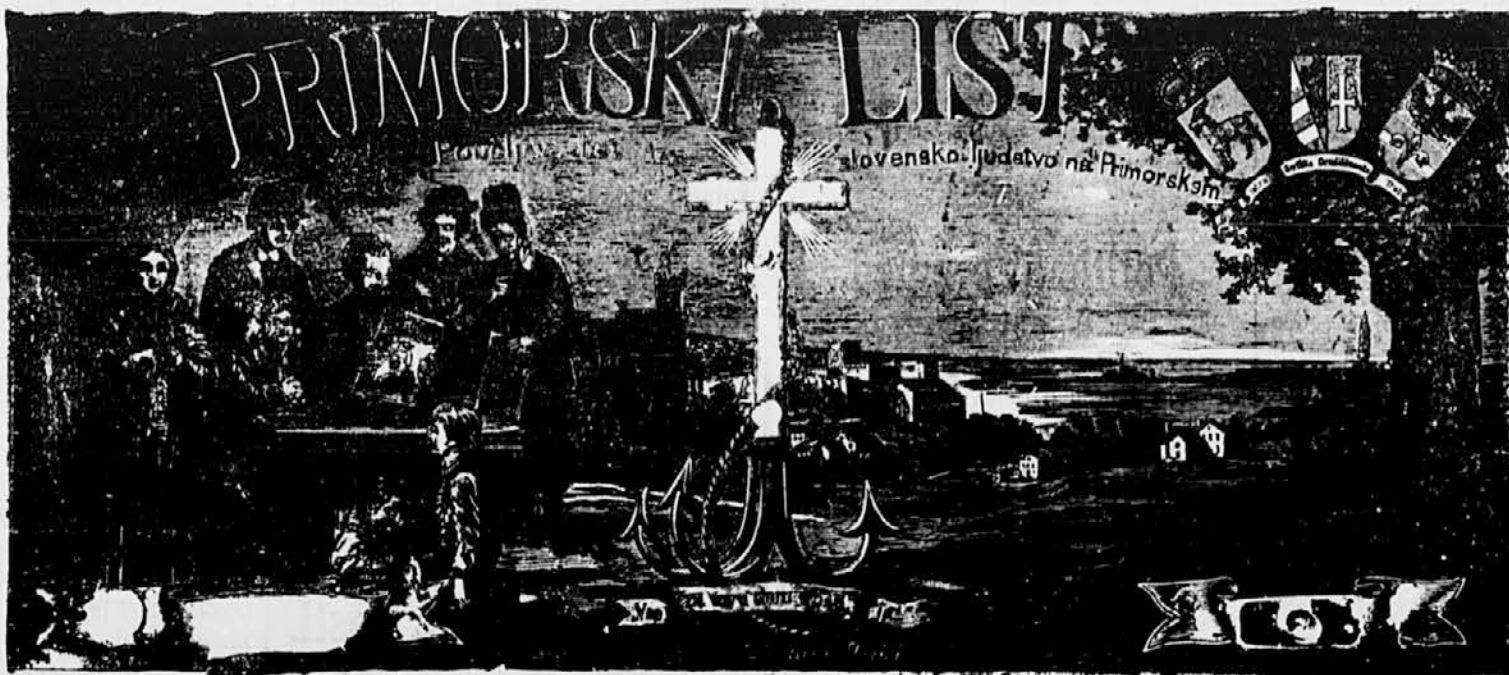

Izhaja vsaki četrtek ob 4. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krone, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krone, za pol leta K 1-50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema „Narodna Tiskarna“ v Gorici, ulica Vetrinjski 348.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vac-lavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računajo po petih vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik: J. Vimpolšek v Gorici.

Tiska „Narodna Tiskarna“ (odgov. L. Lukežič) v Gorici.

Razdolženje kmečkega stanu.

Na raznih shodih, ki se sedaj prirejajo po Goriškem, je govor o soc. zavarovanju. Kmetje na sploh vladnemu načrtu nič kaj ne zaupajo. Pravijo, da ne morejo plačati niti davkov, ki so jim bili do zdaj naloženi, kako naj plačujejo zavarovalnino za starost, ki bi bila v mnogih družinah občutna?

Kaj naj rečemo na to? Če dobro premislimo položaj, v katerem se nahaja naše kmečko ljudstvo, moramo reči, da je na vse strani strašno obremenjeno in da ne more več dolgo tako biti. Glavno breme kmečkega ljudstva pa niso davki in doklade, ampak dolгови, v katere je polagoma zabredlo. Obresti, ki jih plačujejo naši kmetje za te dolgove, so tako velike, da jih ne morejo več zmagovati. Kmetija za kmetijo gre na dražbo. V minulih 25 letih je bilo v Avstriji po sili prodanih 220.000 kmetij za 854 milijonov, ki so pa bila vredna 1460 milijonov. Tako so kmetje izgubili 606 milijonov. Več ko milijon ljudi je bilo prisiljenih zapustiti rodno grudo in iti s trebuhom za kruhom. L. 1895 je bilo v Avstriji po sili prodanih 14.089 kmetij. Izguba je znašala nad 15 milijonov. To so strašni podatki! L. 1848 je kmečko ljudstvo zahtevalo odkup od knezov in grofov, zdaj se sliši že zahteva po odkupu od dolgov.

Te nezdrave in nevarne razmere treba na vsak način ozdraviti. Pomisliti moramo, da je kmečki stan mej vsemi

stanovi najvažnejši stan. Dokler stoji kmečki stan trdno, stoji trdno tudi država, dežela in narod. Edino-le zdravi kmečki stan more zalagati našo vojsko s hrabrimi vojaki, edino-le mečki stan, ki se trdno oklepa starih izročil, nas more obvarovati vihnih prekucij, ki so nevarne za državo in cerkev in edino-le kmečki stan, ki se z ljubeznijo oklepa grude svojih očetov, more ohraniti našo narodnost. Zato pa mora biti naša prva skrb za kmečko ljudstvo, in prvo vprašanje, ki bi je morali rešiti dandanes, je uprašanje o razdolženju kmečkih domov. V to bi morali zastaviti vse sile, ker drugače ne bo koristilo kmečkemu stanu niti soc. zavarovanje.

Predlog za razdolženje kmečkega ljudstva je bil že stavljen v poslanski zbornici na Dunaju. Izvoljen je tudi že poseben odsek, t. j. 26 članov, ki naj ta predlog proučijo in spopolnijo. Želeti bi bilo le, naj bi ta odsek pridno deloval, ker je ta zadeva najnujnejša. Vprašanje o razdolžitvi kmečkega ljudstva se mora rešiti pred vprašanjem o soc. zavarovanju. Še le takrat, ko bo to vprašanje rešeno, soditi bomo lahko o soc. zavarovanju kmečkega ljudstva.

Somišljenikom, ki pojasnujejo po deželi vladno predlogo o soc. zavarovanju, priporočamo, naj povsod povedo, da predloga o soc. zavarovanju ni predloga „Slov. ljudske stranke“, ampak c. k. vlade. O tej predlogi naj se za sedaj ljudstvo le poučuje, da se o njej izreče. Za kmečko ljudstvo je vprašanje o raz-

dolžitvi mnogo bolj nujno in pereče. Razmotriva naj se torej vspešno z vprašanjem o soc. zavarovanju tudi vprašanje o razdolženju na kolonsko vprašanje.

Delo za mladino.

Uvodni članek v cenjenem Vašem listu z dne 11. marca pod naslovom „Kdo ve svetovati?“, me je jako razveselil. Ne sicer razmere, ki se tam opisujejo, ampak razveselila me je dana prilika se izreči o sredstvih, katera naj se rabijo v boju proti zlu, ki je razširjeno mej mladino. Že v začetku pa moram povedati, da ga v tem oziru ni sredstva, ki bi po „kratki poti vspešno delovalo“. Imam v tem oziru skušnje za dolgo in vem, da je mogoče tudi trenutno doseči lepe vspehe. Ali vsi trenutno doseženi vspehi, tudi trenutno zopet zginejo. Kdor misli, da bode slabosti, ki so vkoreninjene v naši mladini z enim sunkom izruval, ta se moti. Mladino je lahko pokvariti, ali jako težko zopet poboljšati. Eno je pa gotovo, namreč: mi živimo v času, ko je pokvarjenost mej mladino dosegla svoj višek! Dolžnost naša je torej, da se z vsemi sredstvi postavimo v boj za blagor naše mladine.

Vprašanje nastane, kako naj se to izvrši? Potrebno je, da se o tem vprašanju otvori anketa, kjer lahko vsak izrazi svoje mnenje. Jaz za svojo osebo hočem na kratko očitati ne sicer kratka a uspešna sredstva pri delu za mladino.

Začeti treba pri stariših. Da so stariši poklicani skrbeti za vzgojo svoje mladine, to je že naravno, in to tudi stariši skušajo delati. V koliko se jim ti poskusi posrečijo, pa je odvisno od tega, koliko vzgojne izobrazbe vsebujejo. Prvi vzrok, da je naša mladina tako pokvarjena je ta, ker je že v najnežnejši mladosti slabo vzgojevana. Tako vidimo, da je mnogo mladine, sinov, in hčér dobrih starišev, kateri so pa popolnoma pokvarjeni. Vzrok je ta, ker stariši ne znajo vzgojevati, ker nimajo potrebne vzgojeslovne izobrazbe. Ni dovolj, ako se stariše vedno opominja, naj pazijo na svoje otroke, ampak treba jim je poduka, kako naj to delajo. Velike važnosti bi bili v tem oziru pogostni stanovski nauki v cerkvi in predavanja po družini. Seveda bode nepripravljen duhovnik ali predavatelj dosegel le malo ali nič. Treba je stvarno nauka ali predavanja dobro preštudirati.

Ko dopolni otrok šesto leto, primorani so stariši ga izročiti v svrhu izobrazbe in vzgoje javnim organom t. j. šoli. S to dobo se mladina odtrga iz ključni vzgoji starišev ter sprejme gotov del vzgojedružba, država v svoje področje. Dolžnost družbe je torej, da svojo nalogo dobro vrši. Ni dovolj, da se v šoli uči številiti, pisati i. t. d., ampak dolžnost šole je, da tudi mladino vzgaja. V koliko se to vrši, nam žalibog kažejo razni slučaji, in kakor imamo dolžnost dati svoje otroke v vzgojo državi, imamo tudi pravico zahtevati, da jih država vzgojuje kakor mi hočemo. V tem oziru treba začeti resen boj proti takemu učitelstvu, ki bi spadalo prej drugam nego

LISTEK.

Podoreharji.

Povest iz naših gor. Spisal Jos. Košanov.

Prav zares, kdor je bil enkrat v naših gorah, jih ne zabi tako z lepa in vse dni njegovega življenja ga bo spremljalo hrepenenje po nebotičnih velikanih in po dolincah, ki so med njimi, in po ljudstvu, ki biva tam gori, ki je tako dobro, iz srca dobro, a postane ob trenutkih tudi zlobno, da človek ne ve, kako moreta biti združeni v enem bitju dve tako nasprotujoči si čustvi.

Mogoče so torej tudi radi tega vabljuje gore? Mogoče? Ne, res, radi tega so; vsaj jaz ne občutim hrepenenja po njih, če ne mislim obenem na ljudstvo.

Poslušajte, od začetka do konca vam povem povest, natanko kakor se je zgodila. Iz nje boste videli goro takšne kot so in naše ljudstvo v njih, in pred vami bo stala slika gorskega življenja, ožarjena s solncem, ki ga pokrijejo tu pa tam oblaki, in leže nanjo senca.

I.

„Jurečevka, kar še en liter, še dva ga prinesi. Danes, možje moramo piti! Taka kupčija! Le poslušajte! Hahaha... Zdaj se lahko smejem, ko je oni odšel, drugače bi se še skesal, da mi je prodal.“

Podorehar, krepak možak petdesetih let je vzel kozarec, ki je bil do polovice prazen in izpil, kot bi si hotel ugledati grlo za nadaljnje pripovedovanje. In kmetje, sedeči okoli njegove mize, so storili isto, seveda iz drugega namena. Še vina je naročil Podorehar in prej ko bo prazen kozarec, prej bo zopet poln....

„Dobro vino točiš letos, Tereza“, je rekel Podorehar Jurečevki, ki je prinesla medtem naročena litra, in natočil znova kozarce. Trčili so. Potem je povzel Podorehar besedo:

„Gotovo ste zapazili, da me ni bilo pred štirinajstimi dnevi več časa doma. Kam sem šel, niste izvedeli. Danes vam povem sam. V prosišče gozdove sem šel, tja gor, kjer izvira Nadiža. In veste, kaj sem delal? Pregledoval sem jih in

zmenili smo se za ceno, da jih kupim in posečem.“

Ko je povedal Podorehar to, je ponosno pogledal po kmetih in zadovoljno se je zasmejal videč njih začudenje.

„Tako čudno se vam zdi to?“ je vprašal. Nato pa je menil mogočno: „No, saj pravzaprav res ni malenkost petnajst sto goldinarjev, ki sem jih odšel danes polovico temu Huhitu iz Prosnida, kateri je bil prej tukaj.“

„Pet... petnast sto... goldinarjev?“

„Tavžent... pet sto...“.

Eden za drugim so ponavljali kmetje to visoko število in zdelo se jim je nekaj nemogočega. Vedeli so, da je Podorehar najbogatejši v vasi, a vendar jim ni hotelo v glavo....

„Tako je, vidite, in nič drugače!“ je potrdil Podorehar svoje besede.

„Kedaj pa misliš začeti s sekanjem?“

„Ja vidiš, Koprivar“, je odgovoril Podorehar kmetu, ki ga je prašal, „sedaj smo v juniju in pred jesenjo ne bo nič.“

„Seve, seve...“ so mu pritrdili kmetje, „dosti dela imamo sedaj čez poletje na njivi in okoli sena in zato bi ti bilo težko dobiti toliko delavcev, kolikor jih potrebuješ. V jeseni, kadar vse pripravimo, potem že. Skozi celo zimo do pomladi bomo lahko delali.“

„Prav, samo da boste gotovi. Torej ti Koprivar, ti Bundrin, ti Vrečar in ti Bric, na vas se lahko zanessim. In vaši sinovi, ki pridejo v jeseni iz sveta bodo pri meni lahko naprej služili. Ne bo slabo plačilo!“

„Dobro, dobro... Bog ti daj srečo Podorehar“. Tako je rekel Bric in ko je izrekel zadnjo besedo je zadonel sem od cerkve svečano večerni Ave. Možje so se spogledali in se odkrili. Tudi pri drugih mizah so storili tako in mir je zavladal po prej tako glasni sobi. Ko je odzvonilo, se je spet razvnelo govorenje. Pri Podoreharjevi mizi so se odpravljali kmetje domov. Podorehar je poklical krčmarico, odprl bahato denarnico in položil na mizo dvajsetkronski bankovec.

(Dalje pride.)

v šolo. Neumno bi bilo svoje misli skrivati, in zato rečem, da 18—20 letni mladik, kateri je po štirih letih srečno prišel iz Kopra, in ni niti na njem nobene sledu kake vzgoje, je sicer lahko dober učitelj, ne pa vzgojitelj. Skušnja kaže, da brez vzgoje se tudi pri učenju nič ne doseže.

S šolskimi leti dobe otroci tudi več prostosti in začnejo vhajati z doma v družbe sovevrstnikov. To je štadij, v katerem se otroci največ pohujšajo in slabega nauče. Vendar pa ni mogoče otrokom zabraniti prostosti in jih imeti vedno doma zaklenjene. Njih narava potrebuje razvedrila in gibanja. Skrbeti se mora torej za to, da se da šolski mladini priliko razvedrila in gibanja, ki pa naj se vrši pod gotovim nadzorstvom. V ta namen so nad vse potrebna nedeljska zabavišča, katera bi se morala pripraviti v vsaki vasi. Stariši bodo v pokritje stroškov gotovo radi kaj prispevali. Sicer pa je dolžnost tudi županstev, da gredo v tem oziru na roko.

Najtežje in najvažnejše delo pa nastopi, ko mladina odraste šoli. Kakšne razmere vladajo sedaj, je že dopisnik v članku „Kdo ve svetovati“ dobro označil. Gre se le, kako temu odpomoči. V tem oziru se jako mnogo razpravlja. Imamo na Slovenskem mladinsko organizacijo s svojim glasilom „Mladost“, katera jako lepo napreduje. Imamo nadalje tudi lepo število izobraževalnih društev, katera so si vzela kot glavno nalogo: delo za mladino. Vspehi niso sicer taki, kakoršnih bi kdo pričakoval. Kdor pričakuje hipnih uspehov, ta se vara.

Komur pa nevspehi vzamejo pogum do dela, ta ne bode pri mladini nič opravil. Ako hočemo pri odrasli mladini kaj doseči, se moramo temu delu popolnoma žrtovati. In tukaj moram reči, da so ravno duhovniki, ki so prvi poklicani k delu za mladino, preveč obloženi z drugimi posli. Duhovnik se mora razbremeniti raznih gospodarskih poslov, in posvetiti svoje delo v večji meri vzgoji mladine. Ni lahko tega trenotno izvršiti, zato treba časa. Načrt bi bil ta le: Najprvo treba izbrati par dobrih, pogumnih in izobrazbi najdostopnejših mladeničev. Duhovnik naj te večkrat povabi k sebi ter se z njimi o potrebnih vprašanjih prijateljsko pogovarja. Skrbi naj, da mu bode mogoče s časom gotov del svojega dela razdeliti med nje. Ti mladeniči bodo postali temelj mladinske organizacije, brez katere se v sedanjih časih nič ne doseže. Povsod naj se ustanovljajo izobraževalna društva in „Telovadni odseki“. V njih naj se razvije vsestransko delovanje. Predavanja, petje, tamburanje, telovadba, izleti, izobraževalni tečaji, sploh vedno delo. Vodstvo „Telovadnega odseka“ ali mladeniške zveze pri društvu pa moramo prepustiti mladeničem samim, kajti s tem jim damo več veselja in jih naučimo samostojno voditi organizacijo. Duhovniki in starejši možje naj občujejo z mladino po bratsko, ker to dobro upliva na njo.

Kakor glede moške, moramo pa skrbeti tudi za žensko organizacijo, ker s tem dosežemo, da dobimo v bodočnosti dober naraščaj.

Največega pomena pri tem delu pa so organizacijske zveze, kakor n. pr. „Kršč. soc. zveza“, „Zveza telovadnih odsekov“. Pri teh zvezah bi morali sodelovati brez izjeme, kajti brez teh je sploh vsak trajen napredek nemogoč. Dolžnost zveze je, da gre voditeljem društev vsestransko na roko. Zveza pa naj ima tudi pravico društva nadzirati in dajati nasvete in ukaze, katerim se morajo društva pokoriti. Le na ta način nam bode mogoče s časom kaj doseči.

Stopimo torej vsi v krog delavcev za blagor naše mladine. Naj prenehajo vsi dosedanji prepiri in naj zavlada bratska sloga. Delajmo vstrajno in ne-

ustrašeno in vspehi ne bodo izostali. Kdor pa misli, da se da po kratki poti doseči trajni uspeh, ta se moti. Današnja družba je okužena in zato mora ves ta rod izumreti, in še le naslednji rod bode — ako bodemo v resnici delali — oproščen sedanje kuge.

A. V.

Politični pregled.

Državni zbor.

V pondeljki seji je drž. zbornica končala debato o delavnem času v trgovinah ter je v drugem in tretjem branju sprejela zakon. Sprejet je bil manjšinski predlog, da naj imajo trg. pomočniki po delu 11-urni nepretrgani počitek ter predlog odseka, ki določa opoldanski odmor, ako imajo trg. pomočniki hrano izven trgovčeve hiše z 1. in pol uro, ako na trgovčevem domu pa 1 urni odmor. Sprejeta je bila tudi točka, kedaj morajo biti trgovine zaprte. Vprašanje je, če bo gosposka zbornica temu zakonu pritrdila. Nato je zbornica pričela debato o vladnih finančnih načrtih.

Ministerski svet.

V pond. se je vršil ministerski svet. Vlada je sklenila zahtevati od zbornice, da votira v prvi vrsti vse one predloge, ki merijo na to, da se povečajo državni dohodki. Ti predlogi so: 1. Državni davek na pivo. 2. Davek na špirit. 3. Sanacija in kontrola deželnih financ. Vlada upa, da bodo ti zakonski predlogi vsi po preteku enega tedna po prvem branju izročeni 52-članskemu posebnemu odseku. Predloge o aneksiji Bosne vlada ne bo urgirala, ker se 1. hoče ozirati na Ogrce, ki so zlasti zdaj zelo občutljivi, 2. pa je zunanji položaj itak razjasnjen. Da bi zbornica rešila redno proračun za 1909, nihče ne misli. Račune o izdatkih za Bosno predloži vlada delegacijam, zbornici pa šele jeseni. V tekočem zasedanju pride vrsta še na trgovinsko pogodbo z Rumunijo in zakon o lokalnih železnica.

Cesar v Budimpešti.

Cesar ostane v Budimpešti do prih. torka. Vsak dan sprejme dva ali tri ogrske politike. Radi dohoda nemškega cesarja na Dunaj bo rešena ogrska kriza skoro gotovo še-le v drugi polovici meseca maja.

Dogodki v Turčiji.

Položaj v Turčiji je nejasen. Le toliko je gotovo, da vladajo sedaj Mladoturki in da morijo tiste, ki so revolucijo povzročili. Stari sultan Abdul Hamid se nahaja v Solunu dobro zastražen v neki vili. Kaj bo z njim, se dosedaj ne ve. Nekateri trdijo, da ga postavijo pred vojno sodišče, drugi to zanikajo itd. Premoženje bivšega sultana znaša baje 800 milijonov piastrov, ki se izroči v last državi. — V Carigradu so Mladoturki obesili včeraj zjutraj na različnih krajih mesta 43 upornikov. — Obešajo jih na ulicah. Enako so včeraj zjutraj obesili na ulici 13 vojakov in dva častnika. — Sedaj pa prihajajo poročila, da se širi po deželi upor proti Mladoturkom. Cela Anatolija je v odprti revoluciji, ki zahteva maščevanje nad Mladoturki. — V Maloazijskih pokrajinah pa koljejo Turki kristjane kakor žival. Kri kristjanov teče po ulicah. Uradna poročila pravijo, da je bilo poklanih 7000 kristjanov. — Taka so torej zadnja poročila. Kaj se bode še odigralo v krvoločni Turčiji, nihče ne ve in nihče ne more danes trditi, da ostanejo dolgo časa na krmilu države Mladoturki, kajti prekucija za prekucijo je v Turčiji na dnevnem redu. Pričakovati ni nič kaj dobrega iz Turčije.

Iz Turčije prihajajo jako redka poročila, kajti Mladoturki ne dovolijo nič pisati in tudi v svet pošiljati vesti o notranjem položaju. Zdi se, da se Mladoturki boje prevrata, kajti gotovo je,

da je mnogo nezadovoljnih v Turčiji, ki čakajo trenutka, da naskočijo Mladoturke. — Te dni so odprli blagajne v Ildizu (palača bivšega sultana) ter našli v njih ogromne svote denarja, katerega si je kopičil sultan Abdul Hamid. Našli so mnogo milijonov frankov. — Mladoturki so odredili, da mora prebivalstvo oddati vse orožje v par dneh. Za nekaj časa se bo vršila preiskava hiš. Strogo bodo kaznovani tisti, pri katerih se orožje dobi. Mladoturki se namreč boje protirevolucije. — V Adani koljejo Turki kristjane. Kri teče po ulicah. Turki so zažgali mesto Hajdn in pomorili 15.000 kristjanov.

Nova papeževa enciklika

je izšla, ki se obrača proti zunanjim sovražnikom cerkve, pa tudi proti notranjim, takozvanim modernistom.

Domače in razne vesti.

Na znanje. — „Primorski List“ je stopil v zvezo poštnege čekovnega prometa. Naročniki, ki niso še poravnali naročnine, naj storijo to takoj po priloženi položnici.

Državni poslanec Fon je vložil v državnem zboru interpelacijo na ministra za poljedelstvo, naj nemudoma vkrene, kar je potrebno, da se pravočasno prepreči razširjenje kobilic.

Važna konferenca na Dunaju.

Uže lani poleti se je bavil v državnem zboru poseben pododsek z vprašanjem, kako bi se dalo pomagati našim kolonom; debata se ni končala, ker je odsek hotel imeti pred seboj poročilo dvornega svetnika pl. Schullern-a, ki je bil poslan v naše dežele, da prouči razmere. Razun tega se je pa še pokazalo, da le malo članov tega odseka popolnoma razumeva važnost tega vprašanja. Pododsek se od tedaj ni več sestajal in bila je nevarnost, da stvar zaspi. Državni poslanec Fon je koj po sklicanju državnega zbora posredoval pri poljedelskem ministru in dosegel obljubo, da vlada sama predloži parlamentu zakonski načrt gledé preosnove na tem polju; ob enem se namerava predložiti deželnemu zboru poseben načrt za stvari, ki spadajo v njegovo pristojnost.

Minister želi slišati v tem pogledu mnenja poslancev vseh prizadetih dežel in jih sklical na posvetovanje dne 6. maja. —

Naš dan. — Mirno in dostojno je praznovalo krščansko misleče delavstvo nastop divne pomladi. Ne v pijanosti in razuzdanosti, ampak v svetem veselju in navdušenju smo pohiteli na Skalnico k Njej, ki olajšuje žalost in trpljenje, k Njej, ki upanje je naše in življenje!

Kljub slabemu vremenu zbralo se je v nedeljo na sv. Gori do 3000 ljudi. Procesijo je vodil preč. g. župnik Kokošar. Okolu 9. ure je v svetogorskem svetišču imel govor preč. g. Rojčec, ki je slavil sv. Jožefa kot zgled pridnega in potrpežljivega delavca in čednostnega moža. V pridnem in potrpežljivem delovanju je blagoslov Božji za vsakega posameznika in cele družine. Na to je bila sv. maša, mej katero sta krasno pela pevski zbor „Slov. kat. delavskega društva“ in društva „Skalnica“. Slovesnost v cerkvi je končala okolu 11. ure. Nadaljni program se radi slabega vremena ni mogel vršiti. Odbor „Slov. kat. delavskega društva“ in društva „Skalnica“ je izrekel zahvalo preč. g. P. Klementu za krasne govore ob tridnevnic v cerkvi sv. Ignacija. Hvala vsem, ki so kaj pripomogli, da se je slavnost lepo vršila, zlasti g. župnikom Kokošarju in Rojcu, č. g. gvardjanu svetogorskemu in vsem gg. patrom, ki so nas ljubeznivo sprejeli! Bog poplačaj in Marija Devica, kateri je posvečen divni mesec maj!

Blagoslovljenje „S. Gregorčičevega Doma“ se je vršilo v soboto zjutraj. Stavbo

je blagoslovil mons. Jos. Pavletič, stolni župnik ob asstenci treh čč. oo. kapucinov. Pred blagoslovljenjem je bila sv. maša v cerkvi sv. Antona, katere se je udeležila mladina „S. D.“ z učiteljskim osebjem, ki se je po sv. maši podala v procesijo skozi „S. Gregorčičev Dom“ na dvorišče „S. D.“, kjer sta se blagoslovila kipa sv. Jožefa in sv. Alojzija, katera sta se postavila v vežo in 1. nadstr. S. Greg. Doma. Na dvorišču „S. D.“, kjer se je zbrala odlična gospoda, od katere naj omenimo dež. predsednika v p. visokor. g. barona Winklerja, visokor. g. dvor. svetnika grofa Attemsa, šolskega svetnika g. Križniča, okr. šol. nadz. g. Finšgerja, g. prof. Berbuča, veleč. g. dr. Hil. Zorna, veleč. g. prof. dr. Kosa itd., je imel nagovor mons. Pavletič, v katerem je omenjal pomen današnje slavnosti. Rekel je, da je nova šolska stavba sad ljubezni do slovenske šolske mladine v Gorici onega moža, katerega ime nosi, in onega, ki je duša slovenskega šolstva v Gorici, predsednika „S. D.“ dr. Antona Gregorčiča. Anton Gregorčič je izpolnil, kar je S. Gregorčič srčno želel. Ponosni smemo biti na stavbo, ki bo pričala našim poznim rodovom o delavnosti onih mož, ki z očetovsko ljubeznijo skrbijo za izobrazbo našega mladega slovenskega naraščaja. Polagal je na srce otrokom vzgledno življenje in posnemanje svetnikov sv. Jožefa in sv. Alojzija, katerih kipa sta se ravnokar blagoslovila, in zvestobo do slovenskega naroda.

Za preč. g. Pavletičem so zapele učenke obrtne šole pesem sv. Alojzija. Nato je govoril šolski svetnik g. Štefan Križnič. Govoril je o ljubezni S. Gregorčiča do „Šolskega D.“, in ker so rodoljub poznali Simona, da mu je nad vse pri srcu prava izobrazba naše slovenske mladine, so zgradili njemu v spomin ponosni: S. Gregorčičev Dom. In ta se je zgradil razmeroma prav v kratkem času. Pred dobrim letom ni bilo ne duha ne sluha o tej stavbi, danes pa stoji kot ponos goriškega slovenstva. Kdo bi rekel, ko se je pred 10 leti „S. D.“ zgradil, da se zgradi že za 10 let „S. Gregorčičev Dom“. In zgradil se je in sicer: kakor se je zgradil „S. D.“ v spomin 50-letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja Fr. J. I. tako se je zgradil „S. Gregorčičev Dom“ v spomin 60-letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja, vladarja, ki je nam pravi oče! In oba doma sta se gradila pod vodstvom našega Antona Gregorčiča. Kako lepo naključje! Priporočivši mladini lepo, vzgledno vedenje in marljivo učenje, ki je potrebno k vsestranski izobrazbi, pozval je navzoče, naj zakličejo našemu presv. cesarju Fr. Jos. I. trikratni živio, kar se je navdušeno zgodilo.

Nato so gojenke dekliske obrtne šole zapele cesarsko himno, katero je pela tudi ostala šolska mladina. Nato je nastopila gojenka obrtne šole Arigler, ki je prav lepo deklamovala S. Gregorčičevo pesem „Naš dom gradimo“, nakar so gojenke zapele še pesem „Na tujih tleh“ in slednjič Greg. „Šolskodomski mladini“, katero je uglasbil pesnikov prijatelj, župnik Aljaž. In ta prelepa slavnost je bila končana. Gospodje, ki so slavnosti prisostvovali, so si ogledali krasno zgradbo ter so se o njej in slavnosti prepohvalno izrazili.

Zakaj kmet propada? — Pod tem naslovom smo dobili dopis iz naših hribov, iz katerega posnemljemo sledeče misli. Da kmet propada, zapušča domovino in gazi v dolgove, je v veliki meri krivo potratno gospodarstvo. Krčme so preveč obiskovane od kmetov. Poznajo kmete, kateri ga morajo spiti v krčmi ob nedeljah svoj dopijon! Ali ni to potrata? Mladina pa roma iz krčme v krčmo. Tam spi je fant pol litra, tu pol litra. Pride večer in noge ošibe. Ako sešteje vse „kvartine“, katere je tu

in tam izlil v grlo, jih sešete do 10 in še več. Tako torej, oče po eni strani, sin po drugi strani. In tako se vrsti nedelja za nedeljo. — Nesrečno žganje igra zlasti v hribih preveliko ulogo. Ta razjeda človeškega zdravja in uma ima preveč gorečih prijateljev. Koliko denarja se zapravi za to zdravju škodljivo pijačo, ki omrači um, čreva sežge in žepe prazni ter družino peha v revščino! Preč torej, dragi gospodarji z nesrečnim žganjem! — Tretje zlo je tobak. Tudi tobak požre mnogo kmečkega denarja! V hiši so trije moški, strastni kadilci! Vsak popiha v zrak vsaki teden po tri „pakečce“ po 4. Koliko znese to na leto, naj vsakdo preračuni. Star, reven kmet mi je rekel, da je on pokadil v 30 letih do 2000 K tobaka! Torej samo eden toliko. — Kaditi je razvada. Zato naj stariši pazijo na svoje otroke, da se varujejo kajenja. To je nepotrebno zlo, kateremu bi se dalo odpomoči. — Nadaljno zlo je tudi to, da naši kmetje igrajo preveč. Nekdo mi je rekel, da on teden k tednu zaigra in pokadi 5 K! Sicer takih je malo, a vendar se dobe igralci, ki zaigrajo tudi precejšnje svote. — Nadaljno zlo, ki kmeta tišči k telom, je nova moderna noša. Svoj čas so kmetje nosili obleko iz domače volne, ki je trajala več let. Sedaj pa mora biti vsako leto nova obleka, če ne celo dve. Kaj pa naj rečemo o ženskih oblekah. Kolika potratost, da ne rečemo kaj hujšega. To so vam naša dekleta prava móra kmetij. Najmanj tri obleke v letu morajo biti nove, in sicer moderno napravljene, kar vse stane denarja. To mora biti, sicer je jok v hiši! — Tudi preveč kave se popije na kmetih! Vsaki dan mora biti dobra kava zjutraj in večkrat tudi popoldne, pa bel kruh zraven, za otroke pa večkrat tudi bombončki. Vse to stane denarja. Tu malo, tam malo in tako se nabere svote, katere mora kmet trošiti za reči, ki niso neobhodno potrebne. Odpravimo te potrate in kmet bo prostje dihal.

Ricmanjska zadeva definitivno rešena. — Kakor čitamo v listih, je ricmanjsko cerkveno vprašanje končno definitivno rešeno. Občinski zastop v Dolini je imel minuli četrtek sejo, v kateri se je vse potrebno sklenilo, da se je spor med občino in cerkveno oblastjo poravnal.

Na slov. oddelku deželne kmetijske šole je bil izpit za dijake prvega tečaja dne 27. t. m. od 3. do 5. ure popoldne, za drugega tečaja pa dne 28. t. m. od 9. do 11. ure predpoludne. Pri obeh izpitih je bil navzoč razen prizadetega osebja deželnega odbora tudi g. vladni svetnik Fröhaufer kot zastopnik vlade, katera podpira — četudi z malim prispevkom to šolo. Izpita drugega tečaja udeležili so se vrhutega še štirje deželni poslanci slov. kluba. V prvem tečaju je bilo 22, v drugem 18 dijakov pri izpitu. V obče so naredili v obeh tečajih dijaki na poslušalce prav ugodno utis toliko glede znanja in odgovarjanja na različna vprašanja, kakor tudi glede vedenja. Sploh se mora priznati, da so fantje prav inteligentni in da so dobro izkoristili čas, ki je teoretičnemu in praktičnemu pouku odmerjen. Priznati se mora pa tudi, da so učitelji, nameščeni na tem zavodu, spolnili resno in v polni meri svojo dolžnost ter se trudili, častno rešiti dano jim nalogo. Vidi se, da bo rodil novi sistem na kmetijski šoli za deželo obilo dobrega sadu, ako ostanejo učitelji na tem potu, po katerem so hodili do sedaj. Deželni odbor nik Berbuč je imel lep nagovor na učence in jih bodril k modernemu kmetijskemu napredku, ki je posebno danes potreben, ko mora kmet na vse načine gledati, kako bi iz zemlje več izprešal. — Na italijanskem oddelku je bil izpit za prvoletnike v sredo 27. t. m. predpoludne, za drugoletnike pa v četrtek 28. t. m. popoldne. Kakor

čujemo, so bili tudi tam vspehi zelo povoljni.

Oskrumba svetega kraja. — Pred par dnevi so nekateri Italijani izvršili čin, ki je stroge kazni vreden. Blizu Doline pri Trstu v vasi Socerba se nahaja v votlini kapnik. V tej votlini je postavljen mali oltar s kipom sv. Socerba in vsako leto se obhaja ta dan večja cerkvena slovesnost tam. Pred par dnevi, kakor omenjeno, so se italijanski zlikovci podali v votlino, razbili mnoge kapnikov in onečastili oltar sv. Socerba ter jo naglo pobrisali. Vse to se je zgodilo po dnevu. Tak čin ne dela časti 2000-letni laški kulturi!

Romarji. — V pondeljek se pripelje z Reke po državni železnici v Gorico in odtod na Sv. Goro okoli 400 romarjev.

Poslednja volja. — Tako se zove knjižica, ki vsebuje poduk, kako je treba napraviti poslednjo voljo, ali testament, da bo veljaven. Večina našega, tudi izobraženega ljudstva nima čistih pojmov, kaka mora biti poslednja volja. Posledice te nevednosti so čestokrat drage pravde, ki so v največjo nesrečo. Kedor pričakuje kaj od pokojnika in ne vdobi, premišluje, kako bi našel v pokojnikovi poslednji volji kako hibo, da bi jo razveljavil in pravda je takoj tu. Temu odpomore poduk v navedeni knjižici. Knjižica je namenjena v prvi vrsti našemu kmečkemu ljudstvu, a vtegne koristiti tudi izobražencem. Stavil jo je c. kr. dež. sod. svetnik M. Primožič v Tolminu, pri katerem se jo vdobi za 30 vinarjev, po pošti poslana 35 vinarjev. Želeti bi bilo, da bi prišla knjižica v vsako hišo, kar je glede na nizko ceno prav lahko mogoče. Čisti dobiček je namenjen „Društvu za varstvo zanemarjenih otrok za sodni okraj Tolmin“.

Priloga. — Današnji številki je priložen vojni red, katerega je izdal v imenu „Krojaške zadruge“ g. Teodor Hribar.

Mesne novice.

Praznovanje 1. majnika je bilo v Gorici jako šibko. V soboto popoldne se je zbralo na Telovadnem trgu par sto ljudi, katerim sta govorila Piazza in Kristan. Govorila sta o prihodnosti delavstva, o zmagah, ki jih bodo izvajali socialni demokratje itd. Zatem so se postavili po 4 v vrste in z godbo na čelu so korakali skozi mesto na Katarinijev trg v restavracijo „Steinfeld“, kjer so pili, plesali, peli in ne vemo še kaj. Ko so korakali skozi mesto, smo našli 40 vrst po 4. Torej jih ni bilo veliko. Enako jako mršavo obiskana je bila veselica. Več kot polovica miz je bilo praznih. Plesali so na dveh plesiščih, v vrtu in pri urodu na dvorišču. Na vrtu je plesalo jako malo sodrugov, na dvorišču pri urodu pa je godba celi popoldne svirala plesišču, kajti plesalcev ni bilo. Med sodrugi smo opazili dr. Tumo, dr. Ferfoljo, A. Kristana in druge.

Nova kolonijalna trgovina, katero sta otvorila brata Anderwald v hiši „Centralne posojilnice“ je tako urejena in z blagom tako založena, da more postreči vsaki družini, uradniški ali delavski. Opozarjamo posebno uradniške družine, ki jemljejo blago na mesečno odplačevanje, da poskusijo v Anderwaldovi trgovini. Enako tudi raznim zavodom priporočamo trgovino Anderwaldovo.

Iz goriške okolice.

g Podgora. — V pondeljek smo sprejeli v svojo sredo novoimenovanega preč. g. kurata Cirila Vuga, dosedaj stolnega vikarja v Gorici. Sprejeli smo ga navdušeno. Čakali smo ga v velikem številu. Z novoimenovanim g. kuratom se je pripeljal mons. Jos. Pavletič. Po-

Krojaška zadruga GORICA.

Za poletni čas

so ravnokar došle razne v velikanski izbiri krasne novosti

MODNEGA BLAGA

za ženske in moške obleke, zephyr za bluže in moške srajce, barve so garantirane.

V zalogi ima tudi rumberško in šlezijsko platno, namizne prte, serviete, brisalke, žepne robce, blago za neveste, za hotele in restavracije itd.

Vabim vse P. N. odjemalce najspoštljivejše v našo trgovino.

Prepričali se bodo, da je naša tvrdka

P R V A

ne le po kakovosti blaga, ampak da smo tudi neprekosljivi kar se tiče

dobrega ukusa.

Zagotavljam Vas točne in solidne — postrežbe in nizkih cen. —

Zato prosim, da si ogledate našo novo trgovino in zalogo.

Z odličnim spoštovanjem

udani

Teodor Hribar.

zdravilo ga je županstvo, mons. dekan Filipič, šolska mladina in druga društva. Ginjen je g. kurat odzdravljaj. Potem se je vršil blagoslov. Zvečer smo mu priredili lepo podoknico. Petje pod vodstvom g. Justina se je vrstilo, umetni ognji so švigali v zrak in neštivilna množica se je zbrala pred farovžem. G. kurat se je množici in pevcem iskreno zahvalil. Gosp. kuratu kličemo: Dobro došel!

g Mladenič nenadoma umrl. — Ivan Prešern iz Kronberga, mladenič, star 19 let, delavec na državnem kolodvoru v Gorici, je prišel minulo nedeljo k maši v Gorico v stolno cerkev. Po maši je prišel v naše upravništvo, kjer je plačal naročnino za „Prim. List“ ter se potem podal proti domu. Blizu doma pa mu je nakrat prišlo slabo, se naslonil na zid in mirno, brez trpljenja zaspal za vedno. Bil je uzoren mladenič, pošten in priden. Mir njegovi duši!

g Veselica na Lijaku ki se vsled slabega vremena minulo nedeljo ni mogla vršiti, se bode vršila prihodnjo nedeljo ob istem času in z istim vspehom. Pridite in ne bo vam žal!

g Vabilo k rednemu občnemu zboru „Kmečke delavske hranilnice in posojilnice na Trnovem pri Gorici, registrovane zadruge z neomejeno zavezo“, ki se bo vršil dne 16. maja t. l. po blagoslovu v posojilničnih prostorih. Dnevni red: Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega sklepa za l. 1908. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. Odbor.

g Veselica „Marijine družbe“ v Grgarju se ni mogla vršiti minulo nedeljo vsled slabega vremena. Vršila se bode torej prihodnjo nedeljo na župnijskem dvorišču ob 3 in pol pop.

g Most za pešce čez Sočo iz Stračič v Podgoro bode odprt po leti do 10. ure zvečer, medtem ko je bil dosedaj odprt le do 9. ure.

g Najdeno. — Preteklo soboto zjutraj se je našla na cesti med Mirnom in Gorico in sicer na Ciprijanišču žepna ura. Dobi se v istem kraju hiš. štev. 147.

g „Kmetijsko društvo v Biljah“ bo imelo letni občni zbor 23. maja ob 4. uri pop. v gostilni „Pod Hrastom“ v Biljah. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. Razgovor o dr. poslovanju. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Razni predlogi. — Odbor.

g Vabilo na redni občni zbor „Kmečke hranilnice in posojilnice v Prvačini, registrovane zadruge z neomejeno zavezo“, ki se bo vršil dne 16. maja 1909 ob 3. uri pop. v župnišču. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega sklepa za l. 1908. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. Odbor.

g Kršč. soc. izobraževalno društvo v Orehovljah priredi dne 20. maja na praznik vnebohoda svojo prvo veselico. Natančnejši vspeh priobčimo prihodnjič.

g Vabilo na občni zbor hranilnice in posojilnice v Šmartnem, ki se bode vršil dne 16. maja po blagoslovu v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računa za leto 1908. 3. Volitev načelstva. 4. Volitev nadzorstva. 5. Slučajnosti.

g Vabilo k rednemu zboru „Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Ferjanu, registrovane zadruge z neomejeno zavezo“, ki se bo vršil dne 16. maja t. l. ob 4. uri popoldne v prostorih g. Fr. Terpina. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva; 2. Potrjenje računskega sklepa za 1908; 3. Sprememba pravil; 4. Volitev načelstva in nadzorstva; 5. Slučajnosti. Odbor.

Iz ajdovskega okraja.

a Iz Črniča. — Še le danes naznajamo javnosti, da je imel v naši fari

25. pr. m. novo mašo priden in nadarjen bogoslovec č. g. Leopold Cigoj. Že dlje časa smo se pripravljali na tako redko slavnost. Vreme je bilo ono nedeljo krasno. Že eno uro pred mašo so se začeli zbirati ljudje v cerkvi, ob 10. uri pa je bila cerkev — dasi je velika — natlačena polna. Slovesen ginljiv trenutek je bil, ko je stopila procesija z novomašnikom v cerkev, kako mogočno so pele orglje v pozdrav novomašniku! Orgljal je č. g. Vinko Vodopivec, prav mojsterski. Peli so vrli pevci črniškega izobr. društva in par bogoslovcev; rešili so svojo nalogo častno. Proizvajali so precej težko a krasno Foersterjevo mašo (v c. sv. Cecilije.) Duhovniki, ki so se zbrali iz cele Vipavske, da čestitajo svojemu novemu sobratu, so mu stregli pri maši. Pred vsem smo opazili gg. mons. Castelliz-a, dr. Ujčiča, dr. Ličana. Ta je najprej pozdravil novomašnika, potem pa je imel krasen cerkven nagovor. — Cerkevna slovesnost je končala še le popoldne. Blagoslov je imel gosp. novomašnik v Malovšah. — V nedeljo 2. t. m. je imel g. novomašnik slovesno sv. mašo v Črničah in krasen nagovor na zbrano ljudstvo; pevci so mu še enkrat zapeli v pozdrav —: Oj pozdravljen, in mu voščili vso srečo. Novomašnik nadaljuje svoje študije v goriškem bogoslovju.

2. t. m. se je vršil občni zbor naše hranilnice. Zadruga zelo napreduje. Prometa je bilo skoro 200 tisoč kron. — Knjižnica izobr. društva se je pomnožila za lepo število knjig, katere je daroval velč. g. dekan. Knjige so vse vezane in krasne. Člani jih prebirajo z zanimanjem. Velikodušnemu darovalcu prirčna hvala! — Vkljub vsemu nasprotovanju naše društvo napreduje sicer počasi a stalno.

a Ribenberg. — „Kršč. soc. izobr. društvo“ priredi prihodnjo nedeljo dne 9. maja ob 3. in pol uri v prostorih „Hranilnice in posojilnice“ javno predavanje o umetnih gnojilih in načinu njihove uporabe in o „starostnem zavarovanju“. K obilni udeležbi vabi o d b o r.

a Častno kolajno za 40-letno zvesto službovanje je podelil tržaški namestnik delavcu v ajdovski predilnici Henriku Batič.

Iz tolminskega okraja.

t Sv. Lucija. — Kat. slov. izobraževalno društvo „Soča“ pri Sv. Luciji priredi dne 16. maja t. l. ob 4 in pol popoldne veselico s petjem, igrami in deklamacijami. Opozarjamo bratska društva na Tolminskem, da se vljudno vsa vabijo k tej veselici, pri koji se lahko tudi naša društva bolje seznanijo. Mnogo nas je, pokažimo se.

t Podmelec. (Dogodki zadnjih dni.) — Dne 2. maja pop. okoli 5. ure smo imeli pri nas procesijo — ne za dež in ne za solnce — temveč za veter, kateri je res prav navdušeno pihal tisto noč in drugi dan. Procesijo so vodili prvaški sokoli in veterani s tamburjem, bobnom in bombardonom; za njimi so stopali tolminski ognje-in grlogasci. Ko je šla procesija mimo župnišča, začuli so se urnebesni živio-klici, in vseh oči so bile obrnjene na lepi napis: „Kat. slov. izobraževalno društvo“. Prirčna hvala! — Potem je pobožna majniška procesija malo povečerjala, da se je tako pripravila na dolgo igro: „Čigani“, ki so vsled neštivilnih plakatov menda sedaj že po vsem Primorskem priljubljeni in znani. Ko so bili „Čigani“ odraščani, prišel je na vrsto neizogibni ples, ki je našim modernim duša in bistvo vsakega veselja. Saj je priznal neki nepredvidnež od njihove strani na javnem shodu: „Mi hočemo imeti punce, in vi nam ne pustite!“ — To je ideal, to je svoboda občinskega b... V ponedeljek popoldne so se junaki 2. maj-

nika vzbudili iz svojega spanja za mili narod in prva pesem, ki so jo zaorili, je bila:

„U boj! U boj! Maček stoka ob Bači!“
Nek Turčin zna, kako žremo mi!“

Drugače, g. urednik, smo vsi zdravi, žal pa — da vreme niti stoletne pratike ne uboga. — — —

t Dol. Tribuša. Da bo širša javnost dobro poučena o izidu tožbe starega očeta Rijavca proti g. Soku, bodi omenjeno, da je bil slednji popolnoma oproščen, a ne zato, ker bi mu bil Rijavec pred sodnijo odpustil, ampak ker se je dokazalo, da ga ni žalil med izvrševanjem njegove službe. A tudi pri drugi tožbi so dobili naprednjaki dolg nos, ker se jim ni hotelo posrečiti, da bi bil omenjeni gospod obsojen, ki je bil zopet popolnoma oproščen. Blamirali so se pošteno, ki so že 14 dni naprej veselja poskakovali, da bo gospod zaprt.

t Vabilo k rednemu občnemu zboru „Kmečke hranilnice in posojilnice Roče p. Slap ob Idrijci, registrovane zadruge z neomejeno zavezo“, ki se bo vršil v torek dne 20. maja 1909 ob 3. popoldne v prostorih Jožefa Bremeca v Ročah, hšt. 29. Dnevni red: 1. Potrjenje računskega sklepa za l. 1908. 2. Volitev načelstva in nadzorstva. 3. Morebitni predlogi. Odbor.

t Kmečka hranilnica in posojilnica v Hudajužni, reg. zadruga z neomejeno obvezo vabi člane na l. redni občni zbor, ki se bo vršil dne 16. maja ob 3. uri in pol pop. v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje računskega sklepa za l. 1908. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti. Odbor.

t Vabilo k veselici, katero priredi kat. sl. izobr. društvo „Planinka“ na Volarji dne 9. t. m. ob 4. uri pop. v prostorih g. M. Golje št. 20 s sledečim vspehom: 1. J. Aljaž: „Večer“, poje mešani zbor; 2. Deklamacija; 3. „Kazen ne izostane“, igra v štirih dejanjih; 4. P. Ang. Hribar: „Slovo od lastovke“, poje mešani zbor; 5. Deklamacija; 6. A. Medved: „Ko pomlad cvetoča“, poje mešani zbor; 7. „Najdena hči“, igra v treh dejanjih; 8. J. Laharnar: „Pticom“, poje mešani zbor. — Vstopnina k veselici stojišča 40 v, sedeži 80 v. K obilni udeležbi uljudno vabi o d b o r.

Iz cerkljanskega okraja.

c Cerkno. — V nedeljo je bilo tu v Cerknem l. sv. obhajilo z običajnimi slovesnimi obredi. Letos je vodil to ganljivo slovesnost g. kaplan Kenda. Naše K. s. i. dr. je pa na čast prvo-obhajancem ponovilo prelepo igro nabožne vsebine: „Sv. Elizabeta“. Igra je po izjavi takih, ki so jej že prisostvovali in sicer v mestu, uspela izborna,

naravnost imenitno, kar bodi našemu dekliskemu odseku, ki res neumorno deluje, bodrilo k nadaljnim nastopom na odru! — Naši fantje se marljivo vadijo v govorništvu. Razneslo se je, da na prihodnjem društvenem mesečnem zboru nastopijo kar štirje, a je zanimivo to, da nikdo, razun enega, ne vé, kateri! Mladenci, pogum! Mi hočemo vzgojiti iz vas načelnih mož, ne pa kimačev, ki si še ust odpreti ne upajo, ko bi morali govoriti!

Iz kobariškega okraja.

kd Izpod Krna. — Pod Krnom je vedno kaj novic, ki bi zanimale tudi širši svet. A kaj, ko nimamo spretnih roke, ki bi znala sukati pero po papirju. Zato se morate, g. urednik, zadovoljiti z mojo neokretno pisavo, saj veste, da žuljava roka je navajena sukati kramp, pa ne pero. Vemo, da Vas, g. urednik, zgrabi jeza, ko dobite v roke take dopise, pri katerih se morate dolgo časa truditi, predno kaj pametnega izberete, a pred očmi imejte nas, ki smo šolo šele od zunaj videli. — Kakega učiteljskega okrtačiti, ki bi usiljeval ljudstvu liberalizem v agrarni obleki pa le znamo, kakor zna on tepsti naše otroke po vrednosti ali po nevrednosti. To naj si nekdo zapomni. Enako naj si zapomni tudi kak krčmar, ki drži malho, da mu jo domačini polnijo, za uslugo pa usiljuje poleg polnega „glaža“ vina tudi „Kmečki glaž“. Ni treba, da nam usiljuje „Kmečki glaž“, saj je še v njegovem „glažu“ preveč omamljivega. Ako pa bode poleg tega zabavljaj zoper naše poslance, potem naj ve, da vemo, kje je občutljiv — Hroščev je pri nas uže mnogo. Pojedli so mnogo trave, tako, da so jo morali nekateri na novo sejati. — Gadov smo opazili uže precej. — V noči od 30. aprila na 1. maj je sneg pobelil našo okolico. Naš Krn je bel. — Sadje prav lepo cvete. Bog daj lepo vreme in Vam g. urednik mnogo dopisnikov, upravništvu mnogo naročnikov, pa še več kron!

Kinematograf Salon Central.

Vidno od 1. do 9. maja.

PROGRAM:

Razburkano morje. — Tepec v Alpah. — Gospod de Montmorency. — Musikant norec. — Pripovedke babice. — Prenesrečenci na morju. — Medved na stopnicah. — Ljulika se ne da zatreti.

Nepriključive znižane cene!

Predstave ob delavnikih ob 6, 7, in 8 uri zvečer. V nedeljo predpoldne ob 11 uri predp., popoldne ob 2., 3., 4., 5., 6., 7. in 8. uri.

Razpis dražbe.

Podpisani cerkveno - stavbeni odbor v Cerknem na Goriškem razpisuje zmanjševalno dražbo za delo novega ostrešja na zvoniku župne cerkve sv. Ane v Cerknem kritega z bakrom in cenjeno na 7629.75 kron in sicer za podiranje starega ostrešja, zidarsko, tesarsko, kovaško in kleparsko delo skupaj v popolno dovršitev.

Stavbeni les, kakor tudi les za oder preskrbi cerkveno - stavbeni odbor sam.

Načrt, stroškovnik in pogoji so na ogled pri županstvu v Cerknem med uradnimi urami.

Rok za vlaganje pismenih ponudb je do 30. maja t. l. in je s ponudbami vred vložiti 10⁰⁰ varščine.

Cerkveno - stavbeni odbor v Cerknem,

dne 5. maja 1909.

Predsednik:

Ivan Eržen.

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. Bezek Ivan, posestnik v Povirju, 1 K; Kuret Luka, kmet v Divači, 1 K; „Hranilnica in posojilnica“ v Št. Petru 300 K.

Razprodaja razglednic s sliko svetogorske M. B. o priliki romanja na sv. Goro je vrgla do zdaj čistega dobička 52 K 44 v.

Gična Berlot Matilda, učiteljica 2 K, Anton Levpušek, Pevma 2 v, Frančišek Obrekar, Dol. Tribuša 1 K, Milan Perozzi, občinski tajnik 1 K.

Bog poplačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vladu Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Za „Alojzijevisčce“:

Preč. gg. Ivan Kokošar, župnik 20 K, dr. Jos. Ant. Učič, profesor in vodja 10 K, Franc Setničar 10 K, slavno županstvo Podgora 20 K! Iskrena hvala! Bog plati!

Za „Slov. kršč. soc. zvezo“:

je daroval preč. g. Ivan Kovačič, župnik Podmelcem 10 K.

Gospodarske vesti.

Njivski osat. — Po pšenici se že kaže osat. Ta osat je pleti in rabiti za zgodnjo prasičjo krmo.

Kokoš ima piko. — Pri nas se pri kuretnini pogostoma pokaže bolezen, ki jo imenujejo pika in katero zdravijo na ta način, da piko izderejo z jezika. To zdravljenje je surovo ravnanje in nič drugega. Sedež bolezni v tem slučaju ni na jeziku ni, če tudi dobi jezik piko, ampak sedež je v želodcu in krofu. Nastane pa bolezen vsled prehlaja. Kokoš sedi žalostno in nima teka. V želodcu nastane vnetje, vsled česar postane jezik suh in trd. Najboljše sredstvo proti piki je to, da se da kokoši nekaj dni nekoliko poprovih zrn zavrtih v maslo in da se da poleg tega kaj mehke piče, namočene kruha, ali kaj takega.

Pokončujmo hrošče. — Izredno ugodno vreme zadnjih dni je privabilo že neštete množine hroščev iz zemlje. Naša nujna dolžnost je, da zatiramo tega škodljivca, kolikor je le v naših močeh. Vsako jutro naj se po možnosti otresajo in uničujejo. Pri nas je za tega škodljivca izredno veliko paše, povsod po mejah, po gozdih in po sadnem drevju. Zato pa treba, da ga uničujemo kar se da.

Droblinice.

Analfabetizem v Istri. — V Istri je radi pomanjkanja šol še mnogo takih, ki ne znajo pisati ni čitati. Tako je analfabetov v pazinskem okraju 77 odstotkov, v poreškem 65 odstotkov, v koperskem 54 odstotkov, v voloskem 48 odstotkov, v puljskem 41 odstotkov.

Rokovice iz podganjih kožic. — V Londonu se industrija rokovic, ki so izdelane iz podganjih kožic, vedno bolj razširja in so samo tekom lanskega leta izdelali za 200.000 dolarjev takih rokovic. Iste kože se rabijo tudi za vezanje knjig, za okvire slik in slične predmete. Siromašnejši sloji ljudstva se sedaj marljivo bavijo z lovom na podgane in skoraj vsak tak lovec zasluži na dan po 90 centov.

Konca sveta ne bo še! — Dr. Chamberlain, profesor na vseučilišču v Čikagi, trdi, da bo naš svet obstal še najmanj sto milijonov let.

Nove postave za gostilničarje v Ameriki. — V glavnih točkah zahteva nova postava za državo Ohio sledeče: 1. Noben človek, ki ni ameriški državljan, ne sme voditi gostilne. 2. Kdor je bil kdaj obdolžen krive prisega, ne sme imeti gostilne. 3. Gostilničar ne sme prodajati mladoletnim otrokom ali pijanim ljudem pijače. 4. V gostilni se ne sme igrati za denar. 5. Nobenih slabih žensk se ne sme imeti v poslopju, kjer se nahaja gostilna. 6. V gostilni ne sme biti razobešenih nikakih nespodobnih slik. Kdor se ne ravna po teh pravilih, bode za vedno izgubil gostilniško pravico.

Nekaj za pijance. — Iz Mc Keesport, Pa., v Ameriki poročajo: Tukajšnji policijski sodnik H. S. Arthur je sklenil, da bode obsodil vsakega pijanca v to, da bode moral pred njim podpisati izjavo, vsled katere zamore v nadalje njegova žena dobivati mesto njega njegovo plačo in sicer za dobo jednega leta. Ako bi pijanec v to ne hotel privoliti, potem mora iti za šest mesecev v prisilno delavnico; ako pa pijanec ni oženjen, potem ima do njegove plače pravico njegov najbližnji sorodnik, ki mora skrbeti, da se obsojenec pošteno in dostojno preživlja.

40.000 litrov rujavih hroščev so uničili šolski otroci v Korneuburgu. — Magistrat je namreč razpisal nagrado 4 stotink za vsak liter hroščev in mladina se je požurila, da jih zasluži. Koliko koristi imajo pri tem razni nasadi?

Za kratek čas.

No torej! Stric (ki je obiskal nečaka): „Dragi moj nečak! Kako znaš dobro piti. To kar teče po grlu! To mora stati mnogo denarja!“ — Nečak (študent): „Torej, stric, sedaj vidite sami! In vendar, koliko kričavih pisem ste mi pisali!“

Gledališko. Skladatelj: „Ali se vam ne zdi prekratka moja opera, g. vodja?“ Vodja: „Nikakor! Naš prvi igravec jeclja; potemtakem se opera že zavleče!“

Pri veronauku. Nadzornik veronauka: „Zakaj se je skril Savel pred ljudstvom, ko so ga volili za kralja?“ Dolgo molči celi razred, nakar se je oglasil krčmarjev sin ter reče: „Bal se je, ker bi moral plačati pijačo.“

Priliznjeno. Pesnik (presenečeno): „Ali milostljiva, vi berete moje pesmi?“ Gospodinja: „Veste, ko pletem, moram kaj čitati, in četudi je še tako neumno!“

Loterijske številke.

	1. maja.					
Dunaj	70	41	72	77	62	
Gradec	49	78	22	66	75	

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega doma.“

IVAN SCHINDLER,

Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlaticnice, vide, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koružo, slamoreznice, stroj za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, železne cevi, svinčene cevi. Od sedaj po zopet zdajno znižanih cen ah!

Ravno tako vse priprave za kletarstvo: m. dene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva, škrinje za led, st. oje za sladoled, priprave za izdelovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo, kavo itd. stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice; železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje itd.

Vse s večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke! Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno, prekupei in agentje zaželeni. —

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost

Ivan Schindler,

Dunaj III., Erdbergstrasse št. 12.

Lekarna

Cristofolotti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice s snamko sv. Antona Padovanskega.

(Varstvena snamka)

Zdravilna moč teh kapljic je neprokosljiva. — Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. — Okrepi želodec, storé, da agine v kratkem času omočica in življena lenost (mrtnost). Te kapljice tudi storé, da človek raje je

Cena steklenici 60 vin.

Ušesno olje

višjega štabnega zdravnika in fizika dr. G. Schmiedta odstrani kmalu in popolnoma časno

gluhoto, ušesni tok, ušesno brenčanje in nagluho.

Cena steklenice K 4 z navodilom vred.

Dobiva se v lekarni

G. CRISTOFOLETTI-ja v GORICI.

„Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani“

Dunajska cesta št. 19. (Medjatova hiša)

zavaruje

1. proti požarni škodi vsakovrstna polsopja, zvonove, pre-mičnine in pridelke; 2. proti prelomom zvonove, in 3. za življenje oziroma doživetje in proti nezgodam

Edina domača slovenska zavarovalnica!

Svoji k svojim!